

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónapra ..... 2 korona.

VIDEKEN:

Egy évre ..... 26 korona.
Egy hónapra ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

6-hasábos betűt sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Nyitási díj 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1901.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Szerda, szeptember 18.

Mai számunk főbb közleményei:

Vesérelk: Nem kell magyar munkás.
Demokrata jelöltek.
Választási mozgalmak.
Roosevelt programja.
Aradváros virillistái.
A Darányi-szeber átvétele.
Szidják a királyt.
Csan herceg az orfeumban.
Pörre került szónoklat.
Müller Károly a függetlenségi párt jelöltje.
**Nyugdíjba küldött magasrangú katonatisz-
tek.**
A királyné szobra.
Natalia Draga ellen.
Küzdjenek, amíg meghalnak!
Tárca: Mese a boldogságról. Irta: Zboray A.
Csarnok: Az impresszárió ur. Irta: Albisay K.

Nem kell magyar munkás.

Arad, szeptember 17.

A magyar munkás két okból megy a külföldre. Az egyik, hogy iparágát kitanulva, ismereteit a külföldön lehetőleg tökéletesítse, a másik, és ez a kényszerítő ok: amikor nálunk munkát nem kap s a megélhetésért a külföldön kell robotolnia.

A magyar munkást a külföldön mindenkor szerették szorgalmáért és munkabírásaért. Az ipari szocializmus nincsen még nálunk annyira kifejlődve s az az egynegyed, vagy félórai tovább dolgozás, mely a munkaadónak nagy előnyére lehet, de alig károsítja a munkást, kedveltette a magyar munkást és előnyöket biztosított részére.

Most azonban Németországból nagyon különös híreket hallunk. Munkáskezek írják, hogy az ellenszenv az összes idegen munkások ellen igen nagy, de különösen a magyar munkások kénytelennek sokat szenvedni.

A dolgok állása egyébként az, hogy Németországban is alaposan beütött a válság. Nemcsak az építkezési, hanem a többi iparágakban is munkahiány jelentkezik. A záloglevélbankok Németországban tudvalevőleg ipari vállalatoknak is nyújtottak kölcsönöket. A német záloglevélkibocsátó intézetek bukásával természetesen az ipari hitelezés megszűnt, a mi nyomasztólag hat az egész német gyár-
iparra.

Egyébként pedig most derült ki, hogy az egész német ipari fellendülés csak céltudatos szervezkedésnek volt az eredménye, mert kiviteli piacai bizony a német iparnak, legalább a szükségelt mértékben, nincsenek.

Szóval, Németországban is szünetel a munka és szaporodik a munkanélküliek száma. Ez pedig megszokott jelenség, melyen a német hatóságok különös módon akarnak segíteni. A munkaadó tartozik azokat a munkásokat a hatóságnál bejelenteni, a kiknek a szolgálatot felmondta s a hatóságok gondoskodnak arról, hogy az ily munkanélkül maradt munkás legkésőbb 48 óra alatt odahagyja az illető várost.

Különös szigorral járnak el ebben az irányban a magyar munkással, mely az

idegen munkások legnagyobb kontingensét adja. A magyar munkás tudvalevőleg azért megy Németországba, mivel ott nyelvi nehézségekkel nem találkozik, ugyanez az oka annak, hogy a német munkások is nagy csoportokban keresik fel Magyarországot.

Hogy a német hatóságok ily mostohán bánnak el a magyar munkásokkal, valószínűleg érthetetlen. Rövid idővel ezelőtt s csöndben talán még most is, Németország nagy akciót fejtett ki, hogy a délvidéki németiséget az országból kicsalogassa. Csábításai sok gondot okoztak a magyar kormányoknak s a délvidéki németek kivándorlásának ügye egy egészen különálló kivándorlási kérdést létesített. A németeket pedig állítólag a munkahiány miatt akarták kivándoroltatni, mivel oda kinn, hir szerint, rengeteg munkához nem voltak képesek munkásokat találni.

Mialatt tehát az egyik oldalon a kivándorlások miatt okoznak bajt nekünk a németek, másrésztől sértik inhumánus eljárásukkal a magyarok érületét.

Ez pedig elég ok arra, hogy retorziókkal éljünk. Ha a külügyi kormányzat nem akar, vagy nem tud elégtételt szerezni a magyar munkásoknak a külföldön, akkor a mi kereskedelmi miniszterünknek elég eszköz áll erre nézve rendelkezésre. Itt vannak például a magyar vasgyárak, melyek már évek óta kizárólag állami megbízásokból élőködnek s melyeknél tulnyomó számban német munkások vannak alkalmazásban. Itt vannak az államilag

TÁRCA.

Mese a boldogságról.

Irta: Zboray Aladár.

A padisah összehívta tanácsosait, a nagyvezért, a főeunohot, Hasszánt, a bölcsöt, Hámánt, a búbájost, Muhtart, az agák agáját s Ferizt, a poétát. Hivatlan is eljött Görcs az udvari bolond drága rongyaiban, amelyekben úgy nézett ki, mint egy madárijesztő s kéréstlen odafeküdt a hatalmas ur lábai elé.

— Boldogtalan vagyok — sóhajtott a fiatal fejedelem a szép barna arcán csakugyan ott ült a sápadt bánat, nagy, fekete szemében a buharmata.

— Boldogtalan vagyok — ismételte — s vágyom s boldogságra. Mahmud, nagyvezérem, első tanácsosom, mondd, hogy lelem föl a boldogságot?

A nagyvezér megsimítja hosszú fekete szakállát, amelyben már ssillogtak a bölcsesség ezüstös szálai s földig hajol a királyok királya elé.

— Nagy ur! Hatalomnak atyja! Higij szavamnak, nincs boldogság más, mint a dicsőség. A piros rózsza, amely legyőzött ellenségeid véreből születik. Nincs boldogítóbb zene, mint paripák rőheje, kardok csókjának csattogása, diadalmas üvöltés égbe zengése.

— Bolond vagy nagyvezér, — kacagott csufondárosan Görcs, a bolond, — a legszebb zene a csörgő sapka zenéje, most is rázod a magadét.

— Mindnyájatok tanácsait kívánom s majd választok közülök. — Beszélj te, Kinglár.

A főeunuh megszólalt:

— Virágok közt is a legszebbet letörni, s kebeledre tüzni, ez a boldogság. A méd király leánya rubintok rubintja, gyöngyök gyöngye — elorzom neked, ó nagy ur!

— A gyöngyök gyöngye, a kócos Zorka, aki velem osztja meg csókját, — bolond a főeunuh, hidd el nekem, komám!

Es megszólal Hasszán, a bölcs:

— Nem boldogít, ami a földről való. A szent könyvben temetkezz el, felséges ur, és boldog lész.

— Mint a betűző szu — kacagott csufondárosan Görcs.

— En drága irral megkenem halántékomat s búbájost álmodok a szemedre. Fogadd meg tanácsom, ó uram, mert hidd, nem boldogít, csak az álom, — vélte a búbájost.

— Mért nem mondod mindgyárt, hogy a torkát messe el. Ez a legjobb álompor, — csufolódott a Görcs.

— Felséges ur, királyok királya, nagy padisah, egyikre se hallgass. Maradj meg palotádban, hol ragyog az ékkő, rózsavíz locsog a szökőkutak alabástrom teknőjében s tündérle-

ányok lejtik csabos táncukat. Mit szemed, száz megkiván, ezer szolgál hord körül. Szakácsod szolgál inyvednek, zenészeid lelked altatják el, szemed sugarára mosoly fakad földi hurrik rózsás orcáján. A semmittevés és a földi gyönyörök boldogítanak csupán.

A padisah, Ali a hatalom ura, komorom nézett maga elé s gondolataiba mélyedt.

Görcs rikácsoló hangja rezzenté föl.

— Komám, ne okoskodjál sokat! Itt a csörgő sapkám, vágd a fejedbe, s füttyölj a világra. Ne bánd, ha bolondnak mondanak, — hidd el, mind bolondabb az a fogadott bolondnál.

— Es te Feriz, rózsák atyja, bülbül-szavudalnok, te hallgatsz?

— Hallgatok, uram, mert az én tanácsomat nem tudod megfogadni, nem értik azt meg a királyok.

Ali iszszonyu haragra gerjedt, kikorbácsol-tatta a költőt s hadai beszáguldották az egész világot, a rabszija fűtek mindeneket. A méd király leánya is ott volt a hadizsákmány között. Rózsák királynője, — harmatnál gyöngébb, csillagsugárnál tisztább, tűzbőrnél részegítőbb. Es összehívta Ali a hatalmas, tanácsosait s így szölt.

— Nem boldogít a dicsőség. Halálhőrgés, özvegyek, árvák, zokogása cseng szintelen fülembe, s nem tudja e sikolyokat elfojtani arany sipok éneke, üstdobok dübörgése, harsonák ki-

A Nemzetközi baleset elleni biztosító társaság balesetből eredő halál és teljes rokkantság esetére 3000 koronát, illetőleg a rokkantság mértékének megfelelő összeget biztosít az Aradi Közlöny előfizetőinek.

Budapest. A székesfőváros központi választmánya ma délelőtti ülést tartott *Matuska* Alajos alpolgármester elnöklése mellett; előadó *Agótha* László tanácsjegyző volt. A központi választmány határozatához képest, a székesfővárosban a képviselőválasztások október hónap 2-ikán fognak megtörténni.

SZÍNHÁZ ES IRODALOM.

* Magyar művész a királynál. A király megbizta *László Fülöp* festőművészt, hogy a bécsi Burgban berendezett festőműteremben fejezze be Erzsébet királyné arcképét, melynek festését az idei nyáron kezdte meg. Ez a kép a koronázáskor viselt díszmagyar ruhájában örökíti meg a királynét. A király, hogy a kép minél hívebb legyen, a művész rendelkezésére bocsátotta a királyné összes arcképeit, történelmi nevezetességű ruháit és ékszereit, *László*, aki jelenleg Dublinban időzik, a jövő hónapban kezdi meg a munkát a bécsi Burgban. Az osztrák fővárosban való tartózkodása idején egyúttal le fogja festeni *Lapniszt* gróf bécsi orosz nagykövetet és családját.

* A szegedi színházat október elsején *Bródi Sándor* Hófehérke című színművével nyitja meg *Krecsányi* Ignác színtársulata. Még októberben színre kerül *Zivuska* Jenő szomorujátéka, A becsületbíró, ugyszintén a *Rablélek*, *Ferenczy* Ferenc drámája is. Főlelevenítk az első hónapban *Rákosi* Jenő Endre és *Johannáját* is.

Aradváros virilistái.

(A legtöbb adót fizetők.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 17.

Aradváros igazoló választmánya ma délután tartott ülésén állapította meg a legtöbb adót fizetők ideiglenes névsorát, mely a jövő évben lesz érvényes a névjegyzék végleges jóváhagyása után. Az *Szalay* Károly elnököt, a választmányi tagok közül jelen voltak: *Szontagh* Gyula, *Avarffy* Ferenc, *Rosenberg* Miksa dr. A jegyzői és előadói tisztet ifj. *Lócs* Rezső aljegyző töltötte be.

Alább közöljük a teljes névsort, azon megjegyzéssel, hogy a *-gal jelöltek adója a törvény értelmében kétszeresen van számítva.

Rendes tagok.

Korona

Hermann Gyula	7654.69
Ifj Neuman Adolf	7078.96
Neuman Dániel	6972.27
Neuman Samu	6953.27
Id. Neuman Adolf	6953.27
Neuman Alfréd	6953.27
* Bing Vilmos	5139.80
Szalay Antal	5122.94
* Dr. Bogdán Virgil	5037.50
* Bonts Döme	4465.80
Eles Armin	3688.47
* Wadowszky Gusztáv	3574.48
Lengyel Manó	3545.30
Domány József	3462.50
* Glück Károly	3214.56
Dr. Szilágyi Ede	2980.60
* Lamberger Lajos	2978.—
Müntz Ferenc	2974.84
* Reinhart Gyula	2923.06
* Reinhart Kálmán	2923.06
Verbos Ádám	2866.55
* Müller Károly	2721.04
Weisz Dávid	2630.53
Nagy Lajos	2609.27
* Müller Gyula	2583.60
* Hász Sándor	2528.56
Sonnenfeld Károly	2337.66
* Dr. Opre Péter	2335.40
* Ring Lajos	2306.66
Spitzer Ignác	2281.53
Dr. Kronstein Vilmos	2240.64
Kocsis Lajos	2192.11
Gaál Ferenc	2172.23
Tóth József	2099.11
Bing Ede	2078.62
* Robitsek Ágost	1974.82
Goldis József	1904.59
Kristyóry János	1854.98

Marek Samu	1841.69
* Avarffy Géza	1835.58
* Dr. Rozsnyay József	1790.—
* Rozsnyay Kálmán	1790.—
Kremer József	1748.68
Lukácsy Lajos	1748.68
Dr. Vajda István	1730.44
Andrányi Károly	1709.50
Vanicsek Ferenc	1684.36
Lusztig Ármín	1681.65
Edelmüller József	1651.70
Goldschmidt Miksa	1638.88
Weisz Sándor	1636.50
Bolyos István	1636.06
Rámor Lajos	1624.—
Dr. Schwarcz Jenő	1614.60
* Földes János	1561.82
Walder Gyula	1514.97
* Dr. Heitz Nándor	1497.28
* Remetey F. Károly	1496.02
Kneffel Lajos	1492.76
Reinhart Géza	1462.53
* Mayer Miksa	1455.75
Vannay Gusztáv	1439.80
* Dr. Groszmann Jakab	1427.40
* Winter Adolf	1414.74
Herczel Bernát	1399.80
Reisinger Zsigmond	1357.20
* Simay István	1331.60
* Avarffy Ferenc	1290.10
* Simon Jenő	1267.52
Dobiáschi József	1252.87
Lengyel Frigyes	1235.09

Póttagok:

Lengyel Tivadar	1235.09
Glück Zsigmond	1207.50
Reisinger Sándor	1198.34
* Fodor Zsigmond	1198.34
* Zemplényi Sándor	1196.—
Turay András	1181.05
Dengl Rezső	1143.78
Jakabffy Zoltán	1083.03
May János	1071.09
Dengl Károly	1062.23

Szidják a királyt.

(Igasságok Szerbiáról.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 17.

Belgrádból írják a következő, igen érdekes levelet:

Szerbiából a legújabb időben külföldön megint sok mindenféle hír járja. Ezek a szenzációs hírek pusztá kombinációk és rosszakaratu ráfogások.

Az a *Dragina* (Karolina) királynéről ujabban elterjedt híresztelés, mintha tényleg áldott állapotban lenne, nem felel meg a valóságnak. *Sándor* király sohasem hozza azt abba a boldog állapotba! Most ünnepeitét magát a királyi pár az ország népe által, csakhogy az a lelkesedés, mely a királyt és királynét körülveszi, mesterkelt s nem őszinte megnyilatkozása az ország lakosságának.

A királyi pár e hónap 23-án tér vissza országos körutjáról, melyet a *Vuics*-kormány azért rendezett, hogy a nép szeretetét, rokonszenvét megnyerjék, nehogy külföldre való távozásuk ideje alatt valamelyes csinyt követhessenek el odahaza.

Az oroszországi zarándok-ut a szkupstina megnyitása után okvetlenül meglesz. A politikai hangulat roppant nyomott. Sehol semmi élet, komolyabb törekvések iránt való lelkesedés. Az elkedvetlenedés általános, csupa panasz, sóhaj hallatszik mindenfelől, hogy „mire visz bennünket ez a mai állapot”. Az iskolák csupa hivatalnokokat, a katonai intézet csupa tisztet nevelnek, kiket már nem lehet elhelyezni. A hivatalnok és a katonatiszt is fölösleges számban van, a fentartás nagyon sokba kerül az államnak s ez okból redukálják is a költségvetést.

A katonatisztek, akiket *Milán* valósággal

dédelgetett, a fizetés és előmenetel megszorítása miatt zugolódnak. *Szidják a királyt és a kormányt*, a régi regime után sóvárognak. Ez a katonaság nem megbízható. Most nemcsak a régi Milán-párti katonák, akiket *Sándor* király penzióba küldött, ellenségei a királynak, de az ifju generáció is. Szóval az egész szerb hadsereg.

Az e hónap 18-án s 19-én a Száva mellett megtartandó hadgyakorlatok nem lesznek olyan jelentőségteljesek, mint aminőknek azt a külföldi lapok képzelték. Csak a dunai és drinai redukált hadosztályok lesznek ott.

Az oroszbarát hangulat uralkodik. De már nagyon sokan zugolódnak, mert a sokat hangoztatott orosz vállalatok és többféle kedveskedések és kedvezmények még mindig csak pusztá ígéretek. A kereskedővilág, s ez a többség Szerbiában, semmiféle vizsályt nem akar Ausztria-Magyarországgal, mert ők mindenben a szomszédra vannak utalva.

ez az igazi közállapot és közhangulat Szerbiában.

Csun herceg az orfeumban.

(Kaland egy félvilági hölgygyel.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, szeptember 17.

Tegnap este vidám élet uralkodott egyik előkelő berlini orfeumban. Éjjeltájban egyszerre csak széleseben elterjedt a hír, hogy „jönnek a kínaiak”. Tényleg pár perc múlva két sárga bélése fogat állott meg a mulató előtt s azokból *Csun* herceg és kísérete szállott ki.

Az exotikus vendégeket egy páholyba vezették. Elöl ült a herceg egy attaché-val, hátul a kíséret többi tagjai.

Csun herceg a berlini éjjeli életet akarta tanulmányozni, de nem számított arra, hogy a berliniek kíváncsiságára ebben őt hátráltatni fogja s ő lesz tulajdonképp a tanulmány tárgya,

Alig foglaltak helyet a kínaiak a páholyban, férfiak, nők, mind a páholy alá tudtak s úgy bámulták a nap fiának fivérét. A herceg eleinte nem törődött a kíváncsiságokkal, végre azonban kényelmetlenül kezdte magát érezni s egy pár szót szolt a mellette ülő attachéhoz, mire ez felemelkedett s folyékony német nyelven a következőket mondotta:

— A herceg a berlini éjjeli életre volt kíváncsi s azért jött ide, nem pedig azért, hogy őt megbámulják. Ha a közönség tovább is alkalmatlankodik a hercegnek, úgy kénytelen lesz távozni.

A beszéd segített s a közönség lassankint elszéledt a páholy alól.

Ezután csengő-bongó zene mellett kezdetét vette a mulatozás. A herceg örömmel nézte a mulató közönséget s a zenéhez kezével verte a taktust, időnkint pedig hátra fordult s vigan kocintott kíséretének tagjaival.

A hangulat a közönség körében ez alatt a legmagasabb fokra hágott. Egy *Adelaid* néven ismert félvilági hölgy a herceg páholya elé lépett s pezsgós poharát magasra tartva felköszöntötte a sárga princet, azután kocintott vele a közönség általános éljenzése között.

Erre a publikum nagy csodálkozása közepette felemelkedett helyéről *Csun* herceg és a legtisztább berlini dialektusban pár humoros szóval válaszolt a sikkes hölgyikének. Majd páholyából kijött s kíséretével együtt a nép közé vegyült mulatni.

A rejtélyes történet-érdekes csattanója pedig a következő:

Az orfeum élelmes igazgatója, hogy minél nagyobb közönséget csödütsen a mulatóba, felöltöztette alkalmazottainak egy részét kínai

kosztümökbe s jól kimaszkiroztatta őket, úgy, hogy a csalódásig hű kínaiak voltak. Persze ezek közül való volt maga Csun herceg is.

A kínai herceg jövetelét már, napokkal ezelőtt reklamiroztatta s eredménytel, mert az estélyen a terem zsufolásig megtelt kíváncsiakkal.

TANUGY.

(—) **A túltömött utjalepi iskola.** Az utjalepi elemi népiskola első osztályában az idén 114 tanuló iratkozott be. Minthogy a törvényes létszám 60, az iskolaszék holnapi ülésén intézkedik, hogy az utjalepi iskolában két párhuzamos első osztály állítsák fel.

(—) **Tanítóválasztás.** *Lantos Miksát*, az aradi áll. tanítóképző intézet volt növendékét a berzovai községi elemi iskolába egyhangulag tanítónak választották meg.

A Darányi-szobor átvétele.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 17

Aradon ma a szobrok napja volt. Egész csöndben, nagy szerényen leplezték le ma dél előtt a megyeház kertjében boldogult *Erzsébet* királynőnk mellszobrát, délután pedig a Darányi szobor bizottság vette át a Baross-parkban azt a szobrot, melyet néhai *Darányi János* dr. volt városi főorvos emlékére állított föl Arad város áldozatkész közönsége.

A szoborbizottságot ma délután fél 5 órára hívta össze *Salacz Gyula* polgármester, mint a bizottság elnöke.

A bizottság a városháza első emeleti kistermében gyűlt össze, a hol megbeszéléseket folytattak a további teendők iránt. Ez a bizottság csak albizottság, melyet a nagy választmány küldött ki a szobor átvételére.

Az értekezleten, melynek nem volt hivatalos jellege, szóba került a szoborleleplezés napja is. Végre megállapodásra nem jöttök, mert a leleplezési ünnep rendezése, így a program összeállítása és a leleplezési határnap kitűzése nem tartozik a végrehajtó bizottság jogai közé, hanem ez a nagy bizottság dolga.

A program összeállítására már vállalkozott *Műlek Lajos* dr., aki a nagybizottság elnöke. Minden valószínűség szerint október hó közepe táján lesz a leleplezés, de 15-ike előtt semmi esetre sem.

Ezután *Posgay Lajos* dr. városi főorvos bejelentette, hogy az aradi orvosszövetség is ki akarja venni a maga részét az ünnepből. A leleplezési ünnepélyen, melyet a *Darányi János* dr. lelki üdvéért mondandó mise fog megelőzni testületileg képviselteti magát és ünnepi szónokot küld.

Steinhardt Mór dr. megemlítette, hogy öt többen megszólították már a miatt, hogy a szobor alapja a viszonyokhoz képest túl magas, nem lehetne-e ezen segíteni.

Vas Sándor dr. szerint a szobor alapja a kiszabott méretek után készült, s azon már segíteni nem lehet. Különben is a fák, melyek a szobornak hátterül szolgálnak, idővel meg fognak nőni.

Ezután megbeszélték, hogy a szoborra felirások is kellenének, de a szöveget még nem állapították meg.

A bizottság tagjai: *Salacz Gyula* polgármester, ifj. *Nachtnébel Ödön*, *Pekár Károly*, *Steinhardt Mór* dr., *Posgay Lajos* dr., *Heinrich Sándor*, *Hegedűs László*, *Robitzek Ágost* dr. és *Vas Sándor* dr. kimentek a Baross-parkba, hogy ott a helyszínén vegyék át a szobrot.

Tóth András szobrász, a szobor alkotója, már ott várta a bizottságot. A bizottság kíván-

ságára levette a lepelt, mely a szobrot, eltakarta. Mindenki kíváncsian nézte, hasonlít-e a szobor *Darányi János*hoz.

Csak nagysokára jöttek rá a hasonlóságra. Első pillanatban az egyik bizottsági tag ezt a kijelentést tette:

— No ez mindenkire hasonlít, csak *Darányira* nem.

Azután, hogy sokáig nézték, kezdték észrevenni a hibákat is. A fej a bizottsági tagok véleménye szerint abszolút rossz. Az arca úgy látszik, mintha két oldaltól volna dagadva.

— Ugy néz ki, mintha a foga fájna — szolt egy bizottsági tag.

Majd a mellen levő attilán vették észre, hogy a gombok ferdén vannak elhelyezve. Ennek azonban az az oka, hogy a fej kissé oldalt van fordítva, míg a test egyenesen áll. Az első pillanatra, különösen középről nézve, tényleg úgy tetszik, mintha a gombsor ferde volna. Ez azonban nem a legkisebb hibája a szobornak, ha ugyan hibának lehet nevezni.

A nagyobb és sajnálatosabb hiba: a melyen segíteni nem lehet már, hogy az arcmás nem hasonlít az eredetire. Aki *Darányit* ismerte, nem fog hasonlatosságot találni a szoborban.

Van az egész szobornak azonban egy még nagyobb, ugyszólván szarvashibája, melylyel ez alkalommal nem foglalkozunk.

Csak azt akarjuk megemlíteni, hogy a szobor környékén a földet körülbelül 25—30 centiméter magasságban föl akarják lőteni. Evvel akarnak segíteni a bajon, s így akarják helyrehozni azt a hibát, hogy a méretek kiszabásánál teljesen megfélekedtek az — esztétikáról.

Az alkotó művész dicséretére válik, hogy az arcon egy olyan jóságos, emberszeretetre valló vonást tudott megrögzíteni, mely teljesen kvadrál a néhai *Darányi* dr. minden cselekedetével, ismert humanitásával.

A bizottság átvette a szobrot, miután konstataulta, hogy a szobor méretei megfelelnek az előírásnak.

Pörre került szónoklat.

(A németujvári szenzáció.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 17.

Nagyon kétséges, hogy a mostanában sokszor emlegetett honnak lesz-e sok haszna a választásokból. De annyi haszna bizonyosan lesz, hogy egy érdekes jogi kérdés tisztázódni fog a választások következtében. A *németujvári* törvényszéknek jutott a kivételes feladat szerencséje. A pör előzményei pedig a következők:

Egy németujvári buzgó néppárti atyafi nagyban készülődött a jelöltjének méltó fogadására. Polgártársait naphosszant kapacitálta, hogy csak jöjjenek ki vele a vasúthoz minél többen.

Sőt, hogy diszesebb legyen a fogadtatás, elhatározta, üdvözlő szónoklatot is fog tartani az állomáson. Ő ugyan nem tudna egy ilyen alkalomhoz illő beszédet összefabrikálni, de hát az nem baj. Ezen könnyen lehet segíteni. Ugy vélte, hogy *Németujváron* nincs olyan okos ember, mint amilyenre neki szüksége volna. Atment tehát *Körmendre* egy ismerőséhez és annál megrendelt egy üdvözlő szónoklatot öt pengő forintért. Ennyiért akár a tisztelendő ur is megcsinál egy halotti beszédet.

A szónoklat meg is lett idejére, a buzgó atyafi bemagolta nagykeservesen, aztán szépen kiöltözködve, elment a gőzös elébe.

De hiába járt-kelt ott izgatottan, egész a vonat érkezéséig magára maradt a peronon.

Egy választó nem sok, de még annyi sem jött ki a néppárti jelölt üdvözlésére.

A jelölt ruganyos léptekkel ugrott ki a kupéból és éppen arra készülődött, hogy az éljenrivalgásokat valami szerény pózzal fogadja. De aztán megdöbbenve vette észre, hogy a kortesén kívül senki se várja.

A kortes ugyan hebegve rágyujtott:

— Igen tisztelt hazafi! Szeretett jelöltünk!

Miőn e napon . . .

De a jelölt dühösen rivallt rá:

— Ugyan hagyja el! *Maga* akar szónokolni nekem?

A kortes tehát abbahagyta és busan hajtottak be a városba. Két nap múlva azonban beállított hozzá a *körmendi szónoklat-gyáros*.

— Hallja barátom, maga úgy látszik, hogy elfelejtkezett az én öt forintomról.

— Már micsoda öt forintról?

— No hallja! . . . Hát a szónoklatért.

— Vagy úgy? Hát itt van a szónoklata, visszaadom. Nem használtam!

— Süsse meg a szónoklatát! Nekem pénz kell. Az ur megrendelte, hát most fizesse ki.

— Miért fizessek, ha nem mondtam el?

— De én megirtam!

— Ha megirta, hát visszaadom. En csak azt ígértem, hogy a szónoklatért fizetek öt pengőt. De a szónoklat csak akkor szónoklat, ha elmondja az ember. Es mivel én nem mondtam el, ergo nem fizetek.

A dolog pörre került és a németujvári törvényszék fog dönteni az érdekes kérdésben, hogy szónoklat-e az, a mit nem mondanak el.

SPORT.

+ Az arad-hegyvidéki turista-egylet választmánya holnap, szerdán délután 6 órakor a Vass szálló helyiségében ülést tart. Az elnökség ezután is tisztelettel meghívja a tagokat.

Müller Károly

az aradi függetlenségi-párt jelöltje.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 17.

Az aradi függetlenségi párt végrehajtó-bizottsága ma délután *Müller Károly* lakásán értekezletet tartott.

Az értekezletet, melyen a végrehajtó-bizottságnak csaknem minden tagja megjelent, *Müller Károly* pártelnök nyitotta meg. Két kérdést tett fel.

Az első kérdés az volt, hogy óhajtanak-e az értekezlet tagjai jelöltet állítani, igen, vagy nem?

A második kérdés, hogy ha úgy állapodnának meg, hogy kell jelölt, ki legyen az?

Az első kérdésre általános felkiáltással igenlőleg válaszolt az értekezlet, a második kérdésre, hogy ki legyen a jelölt, ez volt az egyhangú válasz:

— *Éljen Müller Károly!*

Ezután *Klein Ignác* alelnök beszélt. Elfogadja azt az általános indítványt, hogy legyen jelölt és azt, hogy *Müller Károly* legyen a jelölt.

Nagy Sándor dr. jelentkezett ezután szólásra. Mielőtt hozzászólna a kérdésekhez, valamit tisztázni akar. *Müller Károly* ugyanis a napokban kijelentette, hogy *Salacz Gyula* polgármester ellen nem lép föl. Minthogy *Müller Károly* ily módon elfogadja a jelöltséget, ellenmondásba jön önmagával, kér erre nézve fölvilágosítást. Különben is szívvél-lélekkel *Müller Károly* jelöltsége mellett van.

Müller Károly szolt ezután. Kijelenti, hogy azt tényleg mondta, mikép *Salacz*zal

szemben nem vállal jelöltséget, és ezt a kijelentését most is fentartja, de ha a végrehajtóbizottság azt látja, hogy használ a pártnak, a párt parancsának engedelmeskedik, ha elfogadja a jelöltséget, annál is inkább, mert most már két jelöltje lesz a szabadelvűpártnak, ha igaz lesz, hogy *Kristyóry* fellép.

Több főlészólás után a végrehajtóbizottság határozatilag kimondta, hogy Müller Károlyt az aradi függetlenségi párt jelöltjéül kiálította.

Minthogy Müller Károly ilyformán a párt jelöltje, lemondott pártelnöki állásáról.

Az értekezlet ekkor *Reicher* Ferencet kérte föl elnökül. *Reicher* öreg korára hivatkozva, kitért a megtiszteltetés elől. Ezután *Vizer* Lajost ajánlották, aki azért nem akarta elfogadni az elnök-jelöltséget, mert beteg. Majd *Nagy Sándor* dr. kérték föl, aki azonban kijelentette, hogy semmi körülmények közt nem fogadja el a pártelnökséget. Végre *Vizer* hajlandó volt elfogadni az elnökséget.

A további teendőket beszéltek meg. Az elnök indítványára elhatározták, hogy vasárnap délelőtt egy később megállapítandó helyre összehívják a közgyűlést, a melyen Müller Károly elmondja programbeszédét. Müller Károly ezenkívül minden külvárosban fog programbeszédet tartani.

Az értekezlet folyamán szóba került egy főlészóló révén a *Kristyóry* jelöltsége is. Azt mondotta, hogy *Kristyóry* csak abban az esetben vállalja el a jelöltséget, ha a függetlenségi párt támogatja. De minthogy a függetlenségi pártnak most már meg van a maga jelöltje Müller Károly személyében: a párt Müllert fogja támogatni.

Müller Károly lapunk munkatársa előtt a jelöltségre vonatkozólag úgy nyilatkozott:

— Elfogadom a jelöltséget, mert azt a végrehajtóbizottság kötelességemmé tette, de nem *Salacz Gyula* ellen vállaltam el, hanem a szabadelvűpárt ellen.

A gyűlés végén azt mondotta Müller Károly az értekezlet színe előtt:

— Nagy örömet szereznek nekem, ha meg nem választanak. Igazán hálás leszek!

Nyugdíjba küldött

magasrangú katonatisztek.

— A manőver áldozatai. —

Arad, szeptember 17.

A Kolozsvárott megjelenő *Ujság* szokatlan hangon kommentálja mai számában azt a körülményt, hogy az erdélyi hadtestben *Salis-Salmaden* vezérőrnagy, dandárparancsnokot és *Perathoner* ezredest a most befejezett manőverekből kifolyólag nyugdíjba küldik. A bizonyára élénk feltűnést keltő cikk így hangzik:

Az erdélyi tizenkettedik hadtestnek Szamosujvár körüli nagy gyakorlata, mely különösen a 75. honvédgyalogdandárnak, s kiválókép a kolozsvári huszonegyes honvédeknek hozott sok dicséretet, szombaton befejezést nyert. A fényes ezredtrombiták lefújtak, s a nagy ember-tömeg, mely napokon keresztül egyesítve volt, szétrebbent, részletenként hazavonult.

Egy szegény kolozsvári közhonvédet, *Oára* Danillát, a nagy manőver örökre csendes emberré tett. Hat nappal ezelőtt kidőlt a sorból és nehéz betegen vitték be a szamosujvári kórházba, hogy az orvosok segítsenek rajta. *Bányai* Kristóf dr. főorvos és *Gopcsa* Jakab dr. kórházi orvos gondoskodtak róla, hogy az öszszetörődött és kimerült ember a legjobb ellátásban részesüljön, de nem sokra mentek vele. A szegény közhonvédet a katonásdi játék, ugylátszik végleg elgyötörte, mert tüdőgyulladásba

esett s a humanus ellátás és a gondos gyógykezelés dacára, a lefuvás napján, mikor társai vidáman hazafelé tértek, meghalt.

Temetése ma délután történt valóban meghatározó részvét mellett. Százával gyűltek össze a kórház előtt a város alsóbb néposztályai és a heti vásárról itt maradt falusi paraszt emberek és elkísérték utolsó útjára az ismeretlen katonát, kinek felesége és három gyermeke maradt otthon, a toróckói járás, Felső-Potsága községben. Hogy a parádében se legyen hiányosság, a városi tűzoltóság egy szakasza megjelent a temetésen, ezzel adván meg a katonát megillető tisztességet. Szegben talán még otthon sem temették volna el a szegény *Oára* Danilla közhonvédet. A jószívű asszonyok és emberek nagy sokasága sirt a távollevő és az apát haza váró kis család helyett s a sírnál olyan meghatározó jajveszékeltést vittek végbe, hogy még a temetést végző gör. kath. lelkésznek is kicsordult a köny szemeiből.

Hir szerint *Deésaknán* is meghalt egy-egy közöshadseregbeli katona, ezt a hirt azonban még nem erősítették meg.

Am a kérlelhetlen hadgyakorlat nemcsak a bakasorból szedett áldozatokat, de részt követelt magának a magasrangú, aranygalléros, molnárkabátos tiszturak közül is, — habár más formában. A helyi cs. és kir. helyőrség két főtisztjéről: báró *Salis-Salmaden* vezérőrnagyról és *Perathoner* János ezredestől, az 51. cs. és kir. gyalogezred parancsnokairól van szó. Ők, mint megbízható magánforrásból értesülünk — írja az *Ujság* — a közel jövőben nyugdíjba mennek, sőt penzionáltatásuk iránti kérvényüket már be is nyújtották — *Waldstatten* báró tábornagy preszszionálására, ki a hadgyakorlaton bemutatott képességeikről kicsinylőleg nyilatkozott, sőt azokat felette csekélyeknek találta.

Salis-Salmaden tábornok távozását sokan fogják sajnálni, mert egyike volt a legszimpatikusabb katonáknak, a kit maga a garnizon is igen szeretett. Ellenben annak a finisznek, mely a *Perathoner* ezredes karrierjét megállította, majdnem mindenki, de különösen az 51. ezred legénysége és tisztikara örül. Az ezredes roppant népszerűtlen volt alantosaival szembeni kiméletlen és nyersen szigorú bánásmódja miatt, úgy, hogy állandóan uralkodott ellene az ezredben való titkos, de kiélezett elkeseredés.

HIREK.

Natalia Draga ellen.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, szeptember 17.

Natalia, Sándor szerb király édes anyja, nyíltan felvette a harcot *Draga* királyné ellenében. Ismeretes, hogy *Natalia* nem igen örül egykori udvarhölgye házasságának s minden alkalmat megragad, hogy ezt vele éreztesse és neki kellemetlenkedjék. Gyalázó leveleket küldött Belgrádba, majd az orosz udvar előtt feketítette be rémségesen a menyét s ezzel sikerült elérnie, hogy a szentpétervári utabbamaradt.

A Biaritz melletti villából, ahol *Natalia* lakik, egy idő óta semmi ellenséges hír nem hallatszott. Mintha megbékült volna a szerb király nyugtalan vérű édes anyja. De most megújult a harc és ki tudja, hol fog végződni.

Natalia egyik belgrádi bizalmasához terjedelmes levelet intézett, a melyben Szerbia romlását egyenesen *Draga* királynénak tulajdonítja. Kijelenti, hogy hamarosan le fogja rántani róla a leplet,

Közli azt is, hogy mikor neki *Drága* udvarhölgye volt, egy francia mérnököt épp azzal a fufanggal akart behálózni és házasságra kényszeríteni, amely fufangnak Sándor király beugrott. A francia ovatosabb volt, kibujt a kényelmetlen becsületbeli kötelezettség alól . . .

Csattanója a levélnek az, hogy *Natalia* engedélyt kapott a cártól, hogy párisi útja alatt nála kihallgatásra jelentkezzen. Ezt a kihallgatást *Natalia* arra fogja felhasználni, hogy meggyőzze a cárt, miképp Szerbia mai válságának és szomorú állapotának csak is és kizárólag *Draga* királyné az oka.

A milyen bosszuálló asszony *Natalia*, nem lehetetlen, hogy erről sikerülni fog meggyőzni a cárt, akkor pedig a pétervári utból igazán nem lesz semmi.

A királyné szobra.

— Leleplezés a vármegyeház kertjében. —

Arad, szeptember 17.

Regész csöndben, minden külső ünnepélyesség nélkül leplezték le ma délelőtt *Erzsébet* királyné gyönyörű mellszobrát a két vármegyeháza közötti parkban. A leleplezés az elmúlt vasárnapra volt ugyan tervezve, de azt mára halasztották, hogy a rendkívüli közgyűlésen megjelenő megyebizottsági tagok is részt vehessenek a szobor átadási ünnepségében.

A mint a rövid közgyűlés véget ért, a jelen voltak *Urbán* Iván főispán vezetése alatt bevonultak a kertbe, hol már akkorra az érc mellszobrot takaró zöld leplet eltávolították.

Impozáns szépségben bontakozik ki így az emlékmű. A *Zala* György által készített szobor nemes egyszerűségéhez méltán illeszkedik a művészi kivitelű talapzat, melynek tüzetes leírását vasárnap közöltük. Nagy dicsérettel emlékeztek meg az egybegyűltek a talapzat tervezőjéről, *Steiner* József kir. mérnökről, valamint *Seidner* Miklós nagybirtokosról, ki ugyszólván díj nélkül készíttette el a bányájából kikerült, gyönyörű alkotást.

Urbán Iván főispán rövid, de kegyeletes beszédben emlékezett meg a szobor rendeltetéséről, mely boldogult királynénk emlékét van hivatva megörökíteni s ennek kapcsán ériutette az adakozók áldozatkésztségét, melylyel lehetővé vált e diszes emlék létesítése. Végezetül Aradmegye közönsége nevében átadta a szobrot az alispánnak gondozás, megörzés végett.

Dálnoki *Nagy* Lajos dr. alispán köszönettel átvette az emlékművet azon ígérettel, hogy azt gondozni és megőrizni fogja.

Ezzel az ünnepség véget ért. A park előtti rácsozat mögött nagy közönség gyűlt össze ez alatt, a mely érdeklődve, általános tetzés közt szemlélte a remek alkotást.

A szobor körüli teret be fogják ültetni boldogult királynénk kedvenc virágaival, hogy azok is hirdessék a soha el nem muló kegyeletet, a melylyel Aradmegye közönsége a Nagyasszony emléke iránt viseltetik.

— Az aradvárosi szabadelvűpárt végrehajtó bizottsága holnap, szerdán délután 4 órakor a Millennium-vendéglő külön termében ülést tart, melyre a bizottsági tagokat e helyen is meghívja *Tagányi* István pártelnök.

— A király Pécsre. Ő Felsége a király holnap délután érkezik Pécsre, hol a püspöki rezidenciában száll meg. A királyt a hadapródiskolánál *Fejérváry* Imre báró főispán fogadja, a püspöki palota előtt pedig *Majorossy* polgár-

mester üdvözl. *Szell* Kálmán miniszterelnök ma délben Pécsre érkezett s *Kelemen* László kanonoknál szállt meg.

— **A miniszterelnök válasza.** Az aradvárosi szabadelvűpárt képviselőjelölő nagygyűlésén tudvalevőleg táviratilag üdvözölték *Szell* Kálmán miniszterelnököt, ki ma *Tagányi* István pártelnökhöz a következő sürgönyválaszt intézte.

Az aradvárosi szabadelvűpárt közgyűléséről hozzám intézett szives üdvözlőket örömmel vettem és melegen viszonozom; ragaszkodásuk és bizalmuk igen becses előttem; kérem fogadják ezen szives érzelmük nyilvánításáért legbensőbb köszönetemet.

Szell Kálmán.

Ugyancsak távirat válasz jött *Podmaniczky* Frigyes bárótól, az országos szabadelvűpárt elnökétől:

Usztatlan örömmel vettük tudomásul *Salacz* Gyula polgármesternek, városuk jeles fiának szabadelvű program alapján képviselővé történt jelöltetését.

Podmaniczky,
pártelnök.

— **Vádak egy aradi tanár ellen.** *Remsey* István főgymnásiumi tanár ügyében a fenti címen megjelent minapi közleményünk úgy a szülők, mint a tanár volt növendékei körében általános érdeklődést keltett. *Remsey*nek a tanulóifjúsággal szemben tanusított bánásmódja valósággal közmondásossá vált Aradon, de mindeddig nem akadt szülő, vagy felsőbb hatóság, mely az ideges hajlamu professzort belesegítette volna a jól megérdemelt nyugalomba. *Remsey* tanár egyik volt növendéke, ki ezidőszent egy aradi bornagykereskedőség vezetője, a legközelebbi napokban Budapestre utazik, hogy *Wlassics* Gyula vallás és közoktatásügyi miniszternek személyesen adja elő azokat az okokat, melyek annak idején arra készítették őt, hogy mint VII-ik osztályu gymnázista, az aradi főgymnásiumból kilépjen, s további tudományos kiképzését megszakítsa. Ez okok és körülmények, mint értesülünk, *Remsey* tanár ur nevével szoros összefüggésben állanak.

— **Kitüntetett alelnökök.** A mai hivatalos lap közli, hogy a király *Tallán* Bélának, a magyar országgyűlés képviselőháza volt első alelnökének, a közügyek terén szerzett kiváló érdemei elismerésül, a titkos tanácsosi méltóságot, dr. *Daniel* Gábor képviselőházi volt alelnöknek pedig szintén a közügyek terén szerzett kiváló érdemei elismerésül a Lipót-rend középkeresztjét adományozta, mindkettőt díjmentesen.

— **A képviselőválasztások Aradmegyében.** Aradmegye székházában a ma délelőtt 10 órakor megtartott rendkívüli közgyűlésen hirdették ki az új országgyűlés egybehívására vonatkozó királyi meghívólevelet. A közgyűlést, melyre nagyszámban gyűltek össze a megyebizottsági tagok, *Urbán* Iván főispán nyitotta meg, majd egész terjedelmében felolvasta *Schill* József főjegyző a meghívólevelet, melyet a jelen voltak állva hallgattak végig. A közgyűlés hódolattal tudomásul vette a legfelsőbb rendelkezést s azt a szükséges intézkedések megtétele végett kiadta a központi választmányynak. A jegyzőkönyv hitelesítése után a rövid közgyűlés véget ért. A vármegye központi választmánya holnap, szerdán délelőtt 10 órakor tart ülést a választási határnapok kitűzése végett. Értesülésünk szerint a vármegye összes kerületeiben október hó 2-án lesznek a képviselőválasztások.

— **A választási visszaélések elbírálása.** *Budapesti* tudósítónk jelenti táviratban: A

kuria mai ülésén alakították meg a választási visszaélések felett ítélkező tanács tagjait. A tanácsba titkos szavazás útján a következő kuriai birákat választották be: *Paiss* Andor, *Vadrik* Béla, *Adám* András, *Fittler* Imre, *Székács* Ferenc, *Losonczy* Odön, *Zachar* Emil, *Kelemen* Mór, *Asztalos* Aba, *Nagy* Sándor rendes tagok, *Gyárfás* Ferenc, *Nedeczky* Odön, *Tergovics* István, *Boglár* Emil, *Beck* Hugó és *Bene* Kálmán póttagok. A kuriai bíraskodás joga tehát őket fogja illetni.

— **A német trónörökös Brüsszelben.** Brüsszelből távirják, hogy a napokban a német trónörökös két tiszt kíséretében a legszigorubb inkognitóban Brüsszelben tartózkodott. Megtekinthette a várost, majd a színházba ment. Az előadás folyamán a trónörökös felismerték, mire kíséretével sietve távozott a színházból.

— **A göröcsényi hadgyakorlatokról** ma a következő távirati értesítést vettük: A tegnapi hadgyakorlatok újabb offenzívát hoztak a harmadik hadtest részéről, a melynek erőinek az általános irányban kellett Pécs felé előnyomulniok. A gyöngébb erejű 4. hadtest a támadásra kedvező elhelyezése dacára defenzívára volt utalva és mindenekelőtt az ellenfél előnyomulását kellett megakadályoznia. Ebben az értelemben rendelkezett a két fél parancsnoka. A lovasságnak nem jutott nagyobb akció. A 3. hadtest egy részének *Egerszeg* felé való előnyomulása arra indította a 4. hadtest parancsnokát, hogy egyes csapatrészeket ebbe az irányba toljon, de a 3. hadtesthez tartozó 40. honvédhadosztálynak sikerült elfoglalnia az átkelést. A 4. hadtest fődőző intézkedései dacára a 36. hadosztálynak rendkívül szép roham után ő felsége szemeláttára sikerült elfoglalnia az ellenfél fődőző vonalát és az ellenség lassan visszavonult. A 4. hadtestnek *Egerszeg* felé irányított csapatrészeit visszavetették, ellenben a 4. hadtesthez tartozó 31. hadosztálynak a felvonuló ellenfél elleni akciójában több szerencsése volt, csak hogy a jobbszárny és a derékhad általános visszavonulásában neki is részt kellett vennie. A visszavonulási harcok csak délután fél 4 órakor értek véget.

— **Harmincöt új bizottsági tag.** *Salacz* Gyula polgármester ma értesítette egy átiratban a törvényhatósági bizottságot, hogy január 1-én 85 törvényhatósági tagnak lejár a mandátuma, intézkedjék az új választás kiírása iránt. Mint értesülünk, az októberi közgyűlés fogja a választás napját kitűzni, mely valószínűleg november végén, vagy december elején lesz. Az új városatyáknak azonban csak január 1-től kezdve lesz szavazati joguk.

— **Korteskedés képes-levelezőlapokkal.** A székelyhídi választókerületben nagy visszatetszést kelt, hogy *Molnár* Ákos dr. minden eszközt felhasznál kortescéljaira. Legújabbán aniksz-kártyákkal kedveskedik választó polgártársainak. Saját arcképe díszlik a lapon és „saját” kezírásával néhány sor van alávetve. A polgár persze nagy megtisztetésnek veszi, hogy képes-cédulát küldött neki a nagyságos képviselőjelölt ur.

— **Közigazgatási bejárás.** Az aradi közuti vasut- és tézlagár részvénytársaság hálózatát a Marospartról megakarja hosszabbítani egész a szalmapapiranyag-gyárig. A tervbe vett vonalnak ma délután történt meg a közigazgatási bejárása *Institoris* Kálmán helyettes polgármester vezetése alatt.

— **A győri püspök hagyatéka.** Az elhunyt győri püspök, *Zalka* János dr. hagyatékának leltározását már nagyrészt befejezték és ez év végén a teljes számadással elkészülnek. A hagyaték felvételéből látható, hogy a négy főörökös: a nagyobb papnevelő, egyházmegyei alap, egyházmegyei tanító-nyugdíjalap és az elaggott papok nyugdíjalapja közösen 200.000 koronát kapnak. A hagyatékfelvétel tételei szerint az aktívum összesen 452.694 korona, a mivel szemben a passzívum 248.000 koronát tesz ki. A négy főörökösnek tehát marad 204.694 korona. A hagyaték teljes megállapítása azonban

csak a folyó esztendő végével lesz lehetséges.

— **A Kormos-Szelle-ügy aktái** tegnap érkeztek meg Aradról a budapesti büntetőtörvény-székhez. Többnyire ama polgári pörök iratai ezek, a melyekben a kuria ítélte annak idején *Szelle* József javára. Az iratokat, melyeknek súlya 80 kiló, azonnal átküldték *Puskáriu* Gyula dr. vizsgálóbírónak. Közöltük, hogy a budapesti törvényszék vádtanácsa már áttette a megvesztegetés büntetével és megvesztegetés vétségével terhelt *Kormos* Adolf kuriai bíró és *Szelle* Józsefné elleni bűnügy iratait *Puskáriu* vizsgálóbíróhoz. *Puskáriu* megkezdte a vizsgálatot és a terheltet a mai napon már be is idézte kihallgatásra.

— **A bolgár fejedelem a czárnál.** Szófiából távirják, hogy a *Ferdinánd* bolgár fejedelem *Boris* trónörökössel rövid idő múlva Szent-Pétervárra utazik. *Boris* herceget a fejedelem a car egyenes kívánságára viszi magával. *Ferdinándot* utjában elkísérik az összes miniszterek.

— **Az első verengzés.** Az *E-s* jelenti: Iglórol elszomorító esemény hírét telegrafálja a levelezőnk. *Münnich* Aurél, az iglói kerület kormányparti jelöltje, tegnap, hosszú kocsisor által kísértetvén, elment Iglórol Kerénybe, hogy ott is elmondja a programbeszédét. Kerényben rokonszenvesen fogadták és érdeklődéssel hallgatták a beszédet. A programbeszéd után a zavarkai választók, megannyian *Münnich* hívei, betértek a korcsmába. Ott már leselkedett rájuk négy bányamunkás, a ki a néppárthoz szít. Mikor a zavarkaiak beléptek a korcsmába, a bányászok közpörrel fogadták őket. Természetes, hogy ebből verekedés lett. Az emberek dulakodni kezdtek és a verekedés azzal végződött, hogy négy embert késsel összeszurkáltak. Mind a négyet sebekkel borítva vitték el a helyszínről. Életbenmaradásukhoz nincsen remény. A verekedők közül sokan szenvedtek kisebb sérüléseket. A csendőrség megindította az eljárást és több embert letartóztatott. Beszélük, hogy a kerületbeli néppárt gróf *Zichy* Nándort akarja fölléptetni *Münnich* ellen.

— **A kereskedősegédek választó-joga.** A küszöbön álló választások alkalmából, a kereskedelmi alkalmazottak Országos Egyesülete az Aradi Kereskedők Köre útján tudatja az érdekeltekkel Budapest székesfőváros központi választmányának a kereskedelmi alkalmazottak választójogára vonatkozó, elvi jelentőségű döntését. Ez a döntés így szól:

A központi választmány a *Kereskedelmi Alkalmazottak Egyesülete* központi bizottsága által a kereskedősegédek választói jogosultságának megállapítása ügyében a nagymélt. m. kir. belügyminiszter urnoz intézett és onnan a f. évi április hó 28-án a 43731. sz. a. kelt magas leirattal törvényszerű eljárás végett a központi választmányhoz beküldött kérvényt tárgyalás alá vevén, figyelemmel arra, hogy az 1874. XXXIII. t. c. 10. §-a értelmében gazdai hatalom alatt levőknek csak a kereskedő- és iparos-tanonok, valamint a köz- és magánszolgálatban álló szolgák és cselédek tekintetnek, ugyszintén figyelemmel a nagymélt. m. kir. kuriának 1896. évi 226. számú elvi jelentőségű határozatára, mely a kereskedősegédek választó jogosultságát kifejezetten elismeri, kijelenti a központi választmány, hogy a kereskedősegédek gazdai hatalom alatt levőknek nem tekinthetők és így, az annyiban az általuk fizetett adó mennyisége a törvényben megállapított mértéket megüti, választói jogosultsággal bírnak.

— **Wenckheim** Béla báró emlékszobra. A kisbéri állami ménestelep parkjában szeptember hó 30-án leplezik le *Wenckheim* Béla báró egykori miniszterelnök szobrát. *Darányi* Ignác földmívelésügyi miniszter ebből az alkalmából meghívta a székesfőváros hatóságát, mint a *Wenckheim* szülővárosának képviselőjét. A fő-

Városi és megyei telefon 132.

900—1901. végrh. sz.

Arverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cikk 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az aradi kir. járásbíróóság 1900. évi Sp. I. 845/3. számú végzése következtében dr. Mandel Vilmos aradi ügyvéd által képviselt Friedmann testvérek aradi cégéjévé, dr. Baumgarten János brádi lakos ellen 111 kor. 20 fillér s járulékaik erejéig 1900. évi december hó 27-én fogatosított kielégítési végrehajtás útján felülfoglalt és 1522 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: szoba és irodai butorok, stb. nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a körösbányai kir. járásbíróóság 1900. évi V. 916/4. számú végzése folytán 111 kor. 20 fill. tőkekövetelés, ennek 1900. évi április hó 1. napjától járó 5% kamatai, és eddig összesen 48 koronában bíróság már megállapított költségek erejéig is Brádon, fentírt végrehajtást szenvedett lakásán leendő eszközzésére 1901. évi szeptember hó 24. napjának délelőtti 11 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is el fognak adni.

A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján történt kifüggesztését követő naptól számítatik.

Kelt Körösbányán, 1901. évi szeptember hó 5-ik napján.

Szöllősy János,
kir. bir. végrehajtó.

1281

Városi és megyei telefon 132.

Választási zászlók

megrendelésre

bármely méret és nagyságban, felirattal

csinos kivitelben,

a legjutányosabb árban kaphatók

BERÁN ANTAL

kárptos és diszítónél

ARADON, Szabadság-tér 20. szám.

Tapéta raktáron, mindennemű **menyezeti dombor-diszítések** (Papir-Maché), rajzok és költségvetések lakberendezésekre a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig:

ebédlők-, szalon-, háló-szobák, kávéházak és szállodai fürdők

berendezésekről.

1215

Lószőr- és afrik-matrácok, kész függöny traperiák, teke-asztaloknak való zöld posztó, ablakvászón és önműködő redőnyök állandó nagy raktára. Minden e szakmába vágó új munkák elkészítését, valamint régieknek átalakítását a legjutányosabban elvállalom.

Megrendelések azonnal teljesítetnek.

Városi és megyei telefon 132.

Városi és megyei telefon 132.

Jó minőségű könnyen kezelhető

borsajtók eladó

míg a készlet tart 1184

Panker Viktor

épület és műlakatos üzletében Arad, Fácán-utca 6. sz. Továbbá elvállal minden ezen szakba vágó munkák kivitelét, u. m.: Takaréktűzhelyek, sir- és folyosó kerítések, görredőnyök, szabadon álló vaslépcsők, szabadon álló csigalépcsők kovácsolt vasból, vasajtók, vasablakok, ajtó és ablakvasalások bármely kivitelben, jutányos ár, pontos kiszolgálás, szolid izléses munka.

Nedves falszárításra vaakosarak napi-díj mellett bármikor kaphatók.

Iskolakönyvek bekötését

legtartósabban és csinosan, mérsékelt áron eszközli

az „Aradi Nyomdarészvénytársaság”

könyvkötészete Arad.

Vérszegénység, sápadtság, ideggyengeség

ellen

biztos hatású gyógyszer felnőttek, valamint gyermekeknél

az

Kellemes ízű! Umberto Nem keserű!

China-vasbor.

Az Umberto-bor China és vasat, e két leghathatósabb gyógyszert a legjobb minőségű borban feloldva kellemesen adagolva tartalmazza, mely erejénél és kellemes ízénél fogva a gyógyulást nagyban elősegíti.

Vérszegények, különösen hölgyek, sápkóros gyermekek, valamint gyöngékedők és lábadozók ne mulasszák el egyszeri kísérlettel meggyőződni e kiváló gyógybor hatásáról. — Az Umberto China-vasbor egyszersmind gyomorerősítő, sőt vérszegény betegeknek egyetlen étvágygerjesztő és kitűnően emészthető gyógyszernek bizonyult.

Egy félliteres üvegnek ára 1 frt 20 kr.

Nyilatkozat.

Tek. Hajós Árpád urnak Arad. Örömmel értesítem, hogy Umberto china vasbora betegemnél, különösen ideggyengéknél. neurastheniában szenvedőknél meglepő jó hatással volt.

Szeged, 1901. február 10.

Tisztelettel

Dr. Zápori Nándor.

Főraktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerésznél Budapesten.

Délmagyarország részére egyedül

Hajós Árpád

gyógyszertárában az „Isteni gondviseléshez”

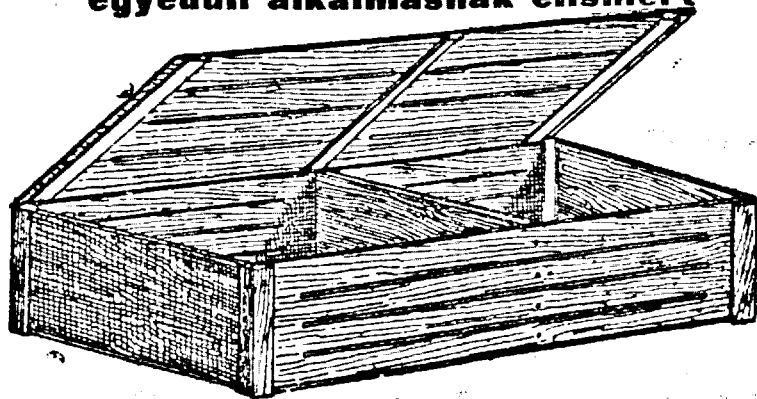
Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

MUNK II. és FIAI

gőzfűrész-, parkett-, hordó-, láda- és faárugyár, szakács, szlatina és madrizestyi uradalmak,

Maros-Szlatina, Arad m.

Ajánlják szőlő- és egyéb gyümölcs szállítására kitűnően bevált **egyedüli alkalmasnak elismert**

szabadalmazott farekeszeiket.

Fegyapot minden rekeszhez ingyen!

Képviselő Arad részére:

Schäffer Henrik, Andrassy-tér (Bing-ház.)

Telefon 208. sz.

922

Jelentékeny szállítási díjkezdvezmény!

Jelentékeny szállítási díjkezdvezmény!

Városi és megyei telephon 150. sz. **Ifj. Czeiler István** Városi és megyei telephon 150. sz.
fa-árak gyára Aradon, Pöltenberg Ernő utca 7., 8., 9. sz.

I. Gőzfűrészes árak:

Deszkák, padlók és gerendák **tölgy, bükk, dió** stb. keményfa nemekből 5 mm. vastagságtól feljebb.

Méret szerinti megrendeléseket is elfogadok.

Mindennemű keményfa rönköket veszek.

II. Épület asztaloság:

Ajtók, ablakok, padozat és parkett gyors és nagybani gyártása.

Különlegesség saját gyártmányu **gördülő ablak faredőnyökben** (rolók).

Portallé és modern boltberendezések gyára stb.

Zászló-rudak!

III. Gépeken való fakidolgozások, u. m.:

Fűrészelés (gerenda, palló s deszka vágások; valamint **kanyarítások** (schweifolás, decoupirozás) **gyalulás** (egyengetés és vastagságból) **hornyolás** (keelés) **furás, vésés és csapolás** olcsó árban darab vagy munka-óra szerint számítva. 1173

Cserépszárító keretek raktáron.

Városi és megyei telephon 206.

Ifj. Hagenmacher Henrik
 Arad, Karolina-utca 7.

bedafok-kőbányai söröződe aradi sörfrak-tára ajánlja

Dr. Telbisz János kir. keresk. törv. hit. vegyész ur által elősmert legkellemesebb üdítő és tápláló

Góliát maláta-sörét

saját töltésű palackjában.

Különösen mell- és gyomorbajesek figyelemébe!

Dr. Telbisz János kir. ker. törv. hit. vegyész ur nyilatkozata:

„A Hagenmacher-féle Góliát maláta-sört vegyvizsgálatom alapján főleg magas extract és maláta ozukor (maltase) tartalma következtében a legkitűnőbb maláta-sörök közé sorozom.” 1080

6000—7000 korona

évi jövedelmet

biztosíthat magának az, aki 10,000 korona (jótállást, betáblázást vagy másnemű) 1206

biztosítékot képes nyújtani.

Ajánlatok „L. M.“ jelige alatt a kiadóhivatalhoz címzendők.

Aradmegye egy nagyobb községében

egy 30 év óta fennálló jó forgalmu

fehér és kenyér-sütőde,

melynek átlag napi bevétele 25—30 korona, teljes berendezéssel együtt

azonnal átadó.

Czim a kiadóhivatalban, 1205

Pályázati hirdetmény.

A „Hertschka Mór ösztöndíj alapítvány”-nak három helye és pedig két hely az aradi főgymnasium tanulói, egy hely pedig az aradvárosi polgári iskola növendékei részére üresedésbe jövén, azon tanulókat, a kik ezen ösztöndíjat elnyerni óhajtják s tanulmányaik felől jól jeles, másik felől pedig jó osztályzattal bírnak, felhívom, hogy pályázati kérvényüket hivatalomhoz 1901. évi október hó 15-ig benyujtsák.

Az árvák, ezek után a szegény sorsu szülők gyermekei előbbséggel bírnak.

Arad, 1901. évi szeptember 11.

Salacz,

kir. tanácsos, polgármester.

„Szönyegűháza” megnyílt.

„Szönyegűháza” megnyílt.

„Szönyegűháza” megnyílt.

„Szönyegűháza” megnyílt.

„Szönyegűháza” megnyílt.

Arad, Neuman-palota

„Hungária” kávéház mellett.